

Bjerkreim kommune

Saksbehandlar Ørjan Daltveit rådmann
ArkivsakID: 14/83
Arkivkode: FE - 002, FE - 026, TI - &32

Kommunereform - endelig vedtak

Saksnummer	Utval	Møtedato
068/16	Formannskapet	06.06.2016
026/16	Kommunestyret	15.06.2016

Rådmannen sitt forslag til vedtak:

1. Bjerkreim kommune går i tett dialog med nabokommune(r) med intensjon om å inngå varig kommunestruktursamarbeid.
2. Bjerkreim kommune tar kontakt med Fylkesmannen for å be om mer tid til avsluttende samarbeid med nabokommune(r).

06.06.2016 Formannskapet

Kjetil Slettebø (Sp) satte frem følgende forslag:

1. Bjerkreim kommune skal bestå som egen kommune.

Karl Gjedrem (Ap) satte frem følgende forslag:

2. I respekt for meningen til innbyggerne og i tråd med deres ønsker går ikke Bjerkreim kommune videre med arbeidet ang. kommunereformen.

Avstemming:

Rådmannen sitt forslag ble satt opp imot forslagene fra Slettebø og Gjedrem.

Slettebø og Gjedrem sine forslag fikk 6 stemmer og ble vedtatt (Inger M. Bjerkreim (H) stemte imot).

FSK- 068/16 Vedtak:

1. Bjerkreim kommune skal bestå som egen kommune.
2. I respekt for meningen til innbyggerne og i tråd med deres ønsker går ikke Bjerkreim kommune videre med arbeidet ang. kommunereformen.

15.06.2016 Kommunestyret

Kjetil Slettebø (Sp) satte frem følgende forslag:

1. Bjerkreim kommune skal bestå som eigen kommune.
2. Bjerkreim er ein velfungerande kommune med gode og nære tenester med eit eksisterande godt interkommunalt samarbeid.
3. Bjerkreim har pr dags dato god dekning på fagpersonell i forhold til andre kommunar.
4. Bjerkreim trur gode nærmiljø med kort avstand til basistjenester er eit tungt argument mot samanslåing.
5. Bjerkreim er ein stor kommune i areal. Med kommunesenter på Vikeså er det allereie lang nok veg for fleire av innbyggerane.
6. Lokaldemokratiet står sterkt i Bjerkreim. Kvar folkevalgt i Bjerkreim representerer 167 innbyggere, Dette ser me på som ein styrke, og gir innbyggerane reell innflytelse.
7. Bjerkreim kommune har pr dags dato balansert budsjett, framtidige utfordringar med kommuneøkonomien skal ikkje brukast som tvang for samanslåing.
8. I respekt for meininga til innbyggerane og i tråd med deira ynskje går ikkje Bjerkreim kommune vidare med arbeidet ang kommunesamanslåing.

Avstemming:

Rådmannen sitt forslag fikk tre stemmer og falt (Karl J. Olsen (H), Tore Malmei (V) og Brit Tengedal (Frp) stemte for).

Formannskapet sitt vedtak i sak 068/16 fikk 16 stemmer og ble vedtatt. (Tore Malmei (V) stemte imot).

Kjetil Slettebø sitt forslag pkt. 2-7 fikk 11 stemmer og ble vedtatt. (Marthon Skårland, Karl J. Olsen, Marius Solberg og Margun A. Hegelstad (alle H), Tore Malmei (V), og Brit Tengedal (Frp) stemte imot).

KST- 026/16 Vedtak:

1. Bjerkreim kommune skal bestå som eigen kommune.
2. Bjerkreim er ein velfungerande kommune med gode og nære tenester med eit eksisterande godt interkommunalt samarbeid.
3. Bjerkreim har pr dags dato god dekning på fagpersonell i forhold til andre kommunar.
4. Bjerkreim trur gode nærmiljø med kort avstand til basistjenester er eit tungt argument mot samanslåing.
5. Bjerkreim er ein stor kommune i areal. Med kommunesenter på Vikeså er det allereie lang nok veg for fleire av innbyggerane.
6. Lokaldemokratiet står sterkt i Bjerkreim. Kvar folkevalgt i Bjerkreim representerer 167 innbyggere, Dette ser me på som ein styrke, og gir innbyggerane reell innflytelse.
7. Bjerkreim kommune har pr dags dato balansert budsjett, framtidige utfordringar med kommuneøkonomien skal ikkje brukast som tvang for samanslåing.
8. I respekt for meininga til innbyggerane og i tråd med deira ynskje går ikkje Bjerkreim kommune vidare med arbeidet ang kommunesamanslåing.

Kommunereform - endelig vedtak

Saken gjelder:

Stortingsflertall gav Kommunal og moderniseringsdepartementet støtte til at alle kommuner fikk i oppgave å utrede og drøfte endringer i kommunestrukturen. Dette for at kommunene på best mulig måte skal gi innbyggerne trygge tjenester og at kommunen klarer å møte framtidige utfordringer.

Alle kommuner skal gjøre et endelig vedtak innen 1. juli 2016. Fylkesmannen skal gi sin innstilling høsten 2016 og Stortinget avgjør saken våren 2017. Eventuelle strukturendringer skjer i 2019 og 2020.

Faktiske opplysninger:

Regjeringen fikk framlagt ekspertutvalg sin rapport med kriterier for god kommunestruktur i mars 2014. I juni 2014 var det stortingsbehandling av kommunereformen. Kommunene rundt i landet har siden den perioden jobbet med reformtanke og ift regjeringen sine utpekte mål som har vært;

- 1) Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- 2) Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- 3) Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- 4) Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver.

Grunndata

Bjerkreim kommune har rundt 2850 innbyggere. Kommunen har et areal på ca 650 km². Etter SSB sin framskrivning blir innbyggertallet ca 3700 i 2030 og ca 4200 i 2040. Etter tall fra SSB er det 48% av de 1583 arbeidstakerne som pendler ut av kommunen til sin arbeidsplass. Fra kommunesenteret Vikeså er det 25 km til Ålgård og 27 km til Eigersund.

Prosess

For Bjerkreim har det vært vedtak i to ulike organ. Regionråd Dalane på ene siden, og viktigst i kommunestyret i Bjerkreim kommune. Regionråd Dalane er sammensatt av ordførere, varaordførere og rådmenn fra de fire Dalane-kommunene. Regionrådet har ikke formell vedtaksmyndighet for kommunene, men viser hvilke fellesvedtak og intensjoner som har vært mellom kommunene i Dalane i ulike faser gjennom reformarbeidet.

Under er vist hvilke vedtak som er gjort i Regionråd Dalane og i Bjerkreim kommunestyre, listet i kronologisk rekkefølge.

Regionråd Dalane 11. februar 2014;

«REGD-002/14 Vedtak:

Regionrådet anbefaler at utredning om kommunesammenslåing tas opp til behandling i alle fire kommunene.

En utredning skal ha som hovedformål å vurdere hva som tjener innbyggerne best i henholdsvis Sokndal kommune, Lund kommune, Bjerkreim kommune og Eigersund kommune.

Innbyggernes framtidige behov skal danne premissene for utredningen.»

Kommunestyret 18. juni 2014;

«KST-026/14 Vedtak:

Det sendes forespørsler til Gjesdal, Sirdal og Hå kommuner hvor man ber dem ta stilling til om de er interesserte i å utrede tilsvarende som for Dalane-kommunene. Deretter diskuteres saken på nytt i kommunestyret og det tas stilling til hvilken modell for kommunesammenslåing man vil utrede.»

Regionråd Dalane 18. september 2014;

«REGD-008/14 Vedtak:

Rådmennene setter seg sammen og starter arbeidet med fremtidig kommunestruktur.»

Regionråd Dalane 8. desember 2014;

«REGD-012/14 Vedtak:

Prosessen for det videre arbeidet med kommunereform som følger disse punktene:

1. Det gjennomføres en administrativ SWOT analyse hvor alle ledergruppene i Dalanekommunene deltar (januar/februar).
2. Fylkesmannen inviteres inn til å orientere de respektive kommunestyrene i Dalane om kommunereformen (mars).
3. Det gjennomføres en SWOT analyse for alle formannskapene i Dalane (april/mai).
4. Rådmennene får i oppdrag å utarbeide en informasjonsstrategi for det videre arbeidet frem til oppgavemeldingen foreligger. I dette ligger det også å utarbeide en milepælsplan. Målgrupper er både innbyggere, næringsliv, ansatte i kommuneorganisasjonene og kommunestyrepolitikere. Det utarbeides et særlig informasjonsopplegg for ungdom.
5. Rådmennene lager et overordnet oppsett over de kjente økonomiske konsekvensene av en kommunesammenslåing.
6. Til å gjennomføre SWOT analysene hyres det inn en ekstern konsulent. Rådmennene får fullmakt til å engasjere en konsulent innenfor en ramme på kr. 60.000,- eks. mva.
7. Rådmennene får i oppdrag å utarbeide en sak som fremmes for politisk behandling i kommunene slik at prosessen forankres i den enkelte kommune.

8. Rådmennene gis fullmakt til å søke om midler til prosessen.»

Regionråd Dalane 9. februar 2015;

«REGD-002/15 Vedtak:

Informasjonen ble tatt til orientering.

Analyse- og kunnskapsdag blir med formannskap og gruppeledere som ikke sitter i formannskapene. Dagen blir gjennomført i kommunestyresalen i Bjerkreim kommunehus.»

Kommunestyret 11. februar 2015;

«KST-006/15 Vedtak:

1. Bjerkreim kommune ønsker å bestå som egen kommune.
2. Bjerkreim kommune deltar likevel i utredningsarbeid sammen med de andre Dalane-kommunene for å få et kunnskapsgrunnlag i forkant av en eventuell kommunestruktur-/sammenslåingsdebatt.
3. Bjerkreim kommune inviterer representant fra Fylkesmannen til kommunestyremøte i april for å informere om kommunestrukturarbeidet.
4. Bjerkreim kommune søker skjønnsmidler fra Fylkesmannen for å dekke utgifter i utredningsarbeidet.»

Regionråd Dalane 18. mai 2015;

«REGD- 006/15 Vedtak:

Regionråd Dalane tar informasjon om prosessen så langt til orientering.

Regionråd Dalane tilrår kommunene å legge fram følgende til kommunestyrene;

1. Ta stilling til hvilke(n) kommune(r) hver skal gå i forhandling med
2. Nedsette forhandlingsutvalg bestående av ordfører, varaordfører og gruppeleder for største opposisjonsparti, rådmann er med som sekretær. Formannskapet er referansegruppe for forhandlingsutvalget. Forhandlingsutvalget må utarbeide en intensjonsplan med mål for sammenslåing og bl.a. avklare:
 - a. Kommunens navn og kommunevåpen
 - b. Kommunesenter
 - c. Hva skal kommunesenteret inneholde (funksjoner)
 - d. Prinsipper for organisering av den nye kommunen
 - e. Tjenester som fortsatt skal være lokalisert i ulike lokalsamfunn
 - f. Økonomi – (pensjonsforpliktelser, gjeld, fond, investeringer med utbytte, vedlikeholdsgrad av bygninger...)
 - g. Ansatte

3. Metode og tidspunkt for innbyggerinvolvering
 - a. Folkemøter rundt sommeren 2015 og vinteren 2016
 - b. Fokusgrupper med ulike innbyggergrupper som gir innspill til forhandlingsutvalget»

Kommunestyret 17. juni 2015;

«KST- 025/15 Vedtak:

Det bestilles en utredning med utgangspunkt i Bjerkreim.
Følgende to alternativ utredes: 1) En Dalane kommune 2) En sammenslåing med Gjesdal kommune.

Metode og tidspunkt for innbyggerinvolvering

1. Folkemøter før sommeren 2015 og vinteren 2016
2. Fokusgrupper med ulike innbyggergrupper som gir innspill til forhandlingsutvalget»

Regionråd Dalane 1. oktober 2015;

«REGD- 011/15 Vedtak:

Alle lag, organisasjoner og formelle institusjoner vil bli påvirket av en kommunereform. Egersund og Sokndal har prosess gående rundt kommunereform. Den norske kirke vil bli invitert i den videre prosess sammen med andre. Ved evt videre arbeid i Lund og Bjerkreim blir de også invitert med videre.

Kirken har en utvidet funksjon ift kommunene med de driftsmessige forhold de har sammen med kommunene. Det vil være naturlig at de også hadde fått fokustid i et av møtepunktene som kommer.»

Kommunestyret 20. april 2016;

«KST- 009/16 Vedtak:

1. Kommunestyret tar utredning til orientering.
2. Bjerkreim kommune gjennomfører innbyggerundersøkelse gjennom telefonintervju.
3. Kommunestyret får framlagt oppsummering av innbyggerundersøkelse.
4. Kommunestyret gjør endelig vedtak i spørsmål om kommunestruktur 15. juni. ..»

For mer informasjon rundt de enkelte saksbehandlingene, vises det til saksdokumenter for sakene. Disse er offentlig på kommunen sin nettside under menyvalg Politikk/Møteplan og sakslister.

Proessen har tatt hensyn til de ulike vedtak som er gjort i kommunestyret. Det har ikke vært formelle «naboprater» med kommunene rundt oss. Det har likevel vært kontaktmøter der de ulike partene har informert hverandre om hvordan situasjonen og et evt forhandlingsmandat er. Det har følgelig ikke vært skrevet intensjonsavtale med Bjerkreim og noen av

nabokommunene.

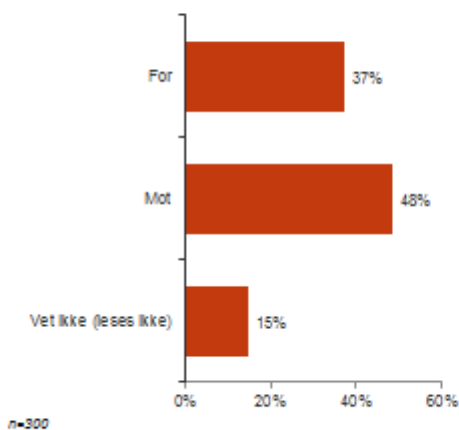
Det var arrangert et folkemøte 22. juni 2015. På møtet deltok Fylkesmannen, ordfører og rådmann med ulike innlegg.

Det har vært gjennomført en meningsmåling hos 300 innbyggere i mai 2016. Undersøkelsen ble gjennomført av Opinion som telefonundersøkelse hos et representativt utvalg. Resultatene fra telefonundersøkelsen ble presentert for kommunestyret 25. mai 2016.

Hovedspørsmålene fikk følgende svar;

Signifikant flere er mot enn for at Bjerkreim kommune bør slå seg sammen med andre kommuner

1. Bjerkreim kommune er nå inne i en prosess, for å vurdere om kommunen bør slå seg sammen med andre kommuner. Er du for eller imot en slik sammenslåing?

- Nær halvparten (48 %) av innbyggerne er mot at Bjerkreim kommune slår seg sammen med andre kommuner. Det er signifikant flere enn de som er mot (37 %). «Vet ikke»-andelen er 15 %.
- Det er signifikant flere menn (54 %) enn kvinner (42 %) som er mot sammenslåing. Det er en tendens til at de mellom 30-44 år er mer for sammenslåing (44 %). «Vet ikke»-andelen er høyest i den yngste aldersgruppen (18-29 år).

	Mann	Kvinne	18-29 år	30-46 år	48-69 år	80 år+
Base	160	144	62	79	51	75
For	33%	41%	26%	44%	39%	36%
Mot	54%	42%	52%	47%	44%	52%
Vet ikke	13%	17%	22%	9%	17%	12%

n=300

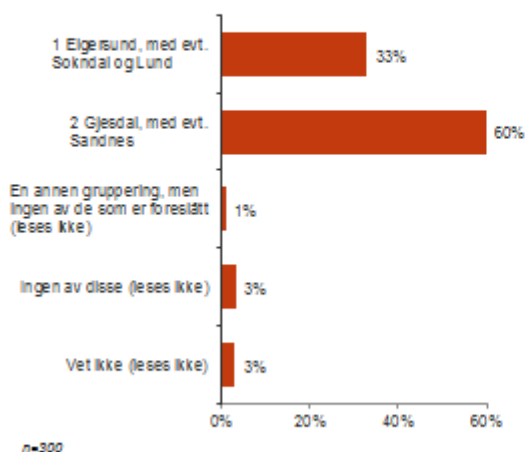
INNERT SOM BERINGER DEG VIDERE

3

Opinion:

60 % foretrekker Gjesdal, eventuelt med Sandnes, dersom Bjerkreim skal slå seg sammen med andre kommuner

2. Dersom Bjerkreim kommune skal slå seg sammen med andre kommuner, hvilket alternativ foretrekker du?

- Dersom Bjerkreim kommune skal slå seg sammen med andre kommuner, er det 60 % av innbyggerne som foretrekker Gjesdal, eventuelt med Sandnes. 33 % foretrekker at Bjerkreim slår seg sammen med Elgersund, eventuelt med Sokndal og Lund. Forskjellen mellom de to alternativene er statistisk signifikant. De mellom 18-29 år foretrekker i større grad enn de over 30 år alternativ 2.

	Mann	Kvinne	18-29 år	30-46 år	48-69 år	80 år+
Base	160	144	62	79	51	75
1	28%	37%	18%	38%	34%	38%
2	63%	68%	73%	67%	60%	62%
3	2%	1%	2%	2%	3%	3%
4	5%	1%	6%	3%	1%	4%
5	2%	4%	3%	2%	4%	3%

n=300

INNERT SOM BERINGER DEG VIDERE

3

Opinion:

Vurderinger:

Regjeringen har pekt på hovedområder for å ha en kommunestruktur som kan håndtere

utfordringene framover. De har ønsket å få svar på kommunenes kapasitet innen;

- Kommunen sin rolle som tjenesteutøver
- Kommunen sin rolle for å ivareta rettssikkerheten til innbyggerne
- Kommunen sin rolle som samfunnsutvikler
- Kommunen som demokratisk arena

Disse områdene er belyst gjennom SWOT-analyser med administrasjonen og politisk nivå. SWOT-analysene ble gjennomført av Telemarksforskning og med samlede grupper fra de fire Dalane-kommunene. Det var en dag med administrativ ledelse og en dag for formannskapene og gruppeledere som ikke sitter i formannskapet. På prosessdagene var representantene fra de ulike gruppene blandet på bordene. Dermed ble det også gitt svar som ble mer helhetlig for regionen, enn at svarene kan leses konkret ut for hver kommune.

Arbeidet med kommunereformen gir kommunene i oppgave å se framover i tid på hvordan kommunen gjennom ny kommune eller i nåværende struktur, er i stand til å løse kommunale oppgaver og bidra til en mer helhetlig samfunnsutvikling 20-30 år fram i tid.

Vi står trolig overfor et taktskifte også i norsk offentlig økonomi, med lavere inntekter og større krav til effektiv bruk av ressurser. Kommunene må derfor sørge for effektiv drift for å imøtekomme nye behov og samtidig ivareta trygge og gode velferdstilbud i framtiden. Dette må gjøres samtidig med at innbyggernes tilhørighet til lokalsamfunnet blir ivaretatt og styrket. Dette er viktig for å videreutvikle lokal identitet, kultur og tilhørighet. Lokalt næringsliv skal også bli ivaretatt, stimulert og styrket.

Av de tidligere refererte vedtak i kommunestyret om kommunereformen, tar et av de opp at Bjerkreim kommune ønsker å bestå som egen kommune. De andre sakene/vedtakene i kommunestyret diskuterte ikke dette spørsmålet så tydelig. Det var da heller ikke naturlig med et slikt standpunkt i de andre sakene. Innbyggerundersøkelsen viser at det er signifikant flere som er mot enn for at Bjerkreim skal slå seg sammen med en annen kommune.

Ut fra forutsetninger i grunnlaget for kommunereformen er trolig Bjerkreim kommune i målgruppen for en kommune som kan være med i en strukturendring. Innbyggertallet er lavt, det er overkommelig nærhet fra andre kommuner og deres kommunesentra til Vikeså. Det er relativt stor del av befolkningen som har arbeidsplassen sin utenfor kommunen og innbyggerne bruker ellers også andre tilbud i regionen.

Det fremgår av inndelingslova § 10 at kommunestyrene bør innhente innbyggernes synspunkter på forslag til grenseendringer. Dette kan gjøres ved folkeavstemning, innbyggerundersøkelser, folkemøter eller lignende. Bjerkreim kommune har hatt innbyggerundersøkelse og folkemøte. Selv om det heller hadde vært gjennomført en folkeavstemning, kunne ikke denne vært bindende for kommunestyret. Kommuneloven er basert på det representative systemet, jf. kommuneloven § 6 der det heter: «Kommunestyret og fylkestinget er de øverste kommunale og fylkeskommunale organer. De treffer vedtak på vegne av kommunen eller fylkeskommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegasjonsvedtak.»

Fordi kommuneloven baserer seg på prinsippet om at innbyggerne blir representert ved kommunestyret og andre folkevalgte organ, kan ikke kommunestyret fraskrive seg sin lovpålagte plikt til å treffe vedtak på vegne av kommunen. Dette medfører at kommunestyret ikke kan vedta at en sak skal bli bindende avgjort i en folkeavstemning uten særskilt hjemmel i lov.

Statsråd Sanner gav nye opplysninger til kommunene i Rogaland på seminardag 31. mai 2016. Dersom det er noen kommuner som ønsker mer tid for å diskutere felles kommunereformarbeid sammen, er det likevel mulighet for dette ut over fristen 1. juli.

Aktuelle kommuner blir bedt om å holde tett kontakt med Fylkesmannen og avklare eventuelle tidsmessige forhold direkte. Fylkesmannen har likvel frist til å gi sin innstilling innen 1. oktober 2016.

Grunnet forhold i og rundt Bjerkeim kommune som er framkommet gjennom kommunestrukturprosessen, bør Bjerkeim kommune inngå kommunestrukturarbeid sammen med en nabokommune. Dette for at kommunen i mange tiår framover på en god, faglig og økonomisk solid måte skal kunne utøve sin rolle som tjenesteutøver, sin rolle for å ivareta rettssikkerheten til innbyggerne, sin rolle som samfunnsutvikler og sin rolle som en demokratisk arena.

Økonomiske konsekvenser:

Etter nytt inntekstsystem gjeldende fra 1. januar 2017 vil Bjerkeim miste ca 4,3 mill i ny kostnadsnøkkel og endring med gradert basistilskudd. I tillegg blir småkommunetillegget halvert for Bjerkeim med trekk på ca 2,7 mill. Samlet virkning gir reduksjon i overføring til drift med ca 7 mill hvert år. Grunnet sikring gjennom inntektsgarantiordning (INGAR), vil det bli en årlig opptrapping. Virkningen for 2017 blir reduksjon på knapt 1 mill. Ventelig vil beløpet trappes opp til innfasingen har nådd de årlige 7 millionene. (Tall er hentet fra KS).

Dersom Bjerkeim og Gjesdal kommune hadde gjort felles kommunestrukturrendring ville det gitt følgende effekt (utklipp fra intern utredning fra april 2016); Ved felles kommunestrukturrendring vil den nye kommunen få 20 millioner i engangsstøtte for tiltaket i tillegg til 5 millioner i engangs reformstøtte. Den nye kommunen vil føre til et samlet mindrebehov ift økonomisk modell på 18,3 millioner (basistilskudd 12,8 mill og småkommunetillegg 5,5 mill). De 18,3 mill vil den nye kommunen likevel få beholde i 15 år for deretter fases ut med 1/5 pr år og bortfaller etter 20 år.

Dersom Bjerkeim og Eigersund kommune hadde gjort felles kommunestrukturrendring ville det gitt følgende effekt (utklipp fra intern utredning fra april 2016); Ved felles kommunestrukturrendring vil den nye kommunen få 20 millioner i engangsstøtte for tiltaket i tillegg til 20 millioner i engangs reformstøtte. Den nye kommunen vil føre til et samlet mindrebehov ift økonomisk modell på 18,3 millioner (basistilskudd 12,8 mill og småkommunetillegg 5,5 mill). De 18,3 mill vil den nye kommunen likevel få beholde i 15 år for deretter å fases ut med 1/5 pr år og bortfaller etter 20 år. (Tall for modeller med Gjesdal og Eigersund er hentet fra www.nykommune.no.)

For Bjerkeim kommune utgjør forskjellene fra å få 7 mill mindre i årlig tilskudd, til et alternativ ved kommunestrukturrendring dramatiske forskjeller. Tjenestetilbudet til innbyggerne vil klart bli preget av det valget som blir gjort.

Konsekvenser for barn og unge:

Alle tjenestetilbud i kommunen vil, i ulik grad, bli påvirket av valget som blir gjort. Også tilbud til barn og unge vil bli påvirket.

Konsekvenser for folkehelsen:

Alle tjenestetilbud i kommunen vil, i ulik grad, bli påvirket av valget som blir gjort. Også tilbud rundt folkehelse vil bli påvirket.

Beredskapsmessige konsekvenser:

Alle tjenestetilbud i kommunen vil, i ulik grad, bli påvirket av valget som blir gjort.

